

Fotoğraf: Noah Stone

Antoine Wilson (Montreal, 1971), çağdaş edebiyatın en dikkat çekici romancılarından. Wisconsin Institute for Creative Writing’de Carol Houck Smith Kurmaca Bursu’nu aldı. Öyküleri *The Paris Review*, *StoryQuarterly* ve *Best New American Voices* gibi önemli mecralarda kendine yer buldu. En çok ses getiren romanı *Ağızdan Ağıza*, yayımlandığı yıl Barack Obama’nın Yaz Okuma Listesi’nde yer aldı; Scotiabank Giller Prize, Prix Fitzgerald ve CALIBA Golden Poppy ödüllerine aday oldu; *Time*, *Vogue*, *Esquire*, *NPR* ve *CBC* tarafından yılın en iyi kitaplarından biri olarak seçildi.

Alican Saygı Ortanca, Bursa’da doğdu. Lisans eğitimi ni İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde tamamladı. Yayıncılık sektöründe editörlükten yayın yönetmenliğine kadar çeşitli pozisyonda çalıştı. Alfa, Domingo, İş Bankası, İthaki ve Siren gibi yayınevleri için George R. R. Martin, Clive Barker, Jack Kerouac, Neil Gaiman, Jeannette Walls ve pek çok diğer yazardan çeviriler yaptı. Yayıncılık, editörlük ve çevirmenlik yapmaya devam ediyor.

Chrissy'ye

1

Los Angeles'tan sabahlayarak gelmiş, yorgunluktan tükenmiş, JFK'deki kapıda kendi halimde oturmuş beklerken, kıştan kısa bir süre sonra, uykuya dalmadan hemen önce, bir gece evvel gördüğüm ancak bir uçakta daha önce hiç şahit olmadığım bir şeye kafa yoruyordum.

Uçağın sol tarafındaydım ve rotamız okyanus üzerinden güneye kıvrılmıştı, bu da talihin bir cilvesi olacak ki bana geceleyin şehrin panoramasını sunmuştu: mahalleleri nokta nokta süsleyen amber sokak lambaları, otoyol trafiğinin kırmızı ve beyaz çizgili kordonları, su yollarının ve parkların gizemli kara boşlukları. Derken yerde değil de havada bir ışık patlaması belirdi. Ardından hızlandırılmış çekimde açan bir çiçek gibi yayılıp saçılan bir ışık patlaması daha. Bir havai fişek gösterisiydi bu. Biz bulut tabakasına girene dek o küçük patlamaları izledim.

Bayram falan değildi.

Yerdeyken tüm dikkatimizi çekip bizi kendine kilitleyecek bir manzaranın, başka bir bakış açısından bakıldığında devasa bir alanın üzerinde küçücük bir parıltıdan ibaret kalışına aklım takılmıştı ki yapılan anonstan bir isim duydum.

“Jeff Cook,” dedi görevli. “Lütfen On Birinci Kapı'daki kontuara uğrayın.”

Epey yaygın bir isim olmasına rağmen ilgimi çekmişti. Yirmi yıl kadar önce UCLA'de bir Jeff Cook tanımıştım. Başımı kaldırdığımda kırklı yaşlarında, yakışıklı bir adamın kontuara doğru yürüdüğünü gördüm. Üzerinde koyu mavi bir takım elbise vardı, kravatsızdı, saydam kemik çerçeveli

gözlükler takmıştı. Ayağında da pahalı deriden mokasenler. Adını görevliye söyledi, biniş kartını ve kimliğini kontuara doğru uzattı. Kadın klavyede tıkır tıkır yazarken o da şık, tekerlekli sert el valizinin sapına yaslanmış bekliyordu.

Kapının yakınında oturduğum yerden bu Jeff Cook’u profilden iyice inceleyebiliyordum. Az kalsın onun tanıdığım Jeff Cook olmadığını düşünüp ilgimi başka tarafa çevirecektim ki birden benim olduğum yöne baktı. O çıkık, geniş elmacıkkemiklerini ve insanın içine işleyen bakışlarını tanıdım.

Oydu. Fakat Jeff’in bir zamanlar dillere destan, uzun, koyu renk saçları vardı, şimdiki gibi kısacık, kırla karışık işadama tıraşı değil. Ayrıca kilo almıştı, çoğumuzun üniversite bittikten sonra yaptığı gibi daha oturaklı bir hale gelmişti, sanki çoktan vardığımızı sandığımız yetişkinliğe doğru ilerlemeyi sürdürmüştü.

Aslında arkadaş değildik, hatta en fazla merhabamız vardı fakat Jeff geçmişin o küçük yan figürlerinden biriydi ve hafızamda kendine gereğinden fazla yer edinmişti.

Üniversitedeki ilk yılımda, kampüs içinde ve dışındaki türlü türlü yerde, nedense ilgimi çeken bu öğrenciyle adına karşılaşma bile diyemeyeceğim bir dizi an yaşamıştım. Gürül gürül saçları ve ayırt edici yüz hatlarıyla gözden kaçırmak imkânsızdı, ikinci el dükkânından çıkma bir Adonis gibiydi ve kendinden emin, üst sınıf öğrencilerine özgü bir sükûnetle yürürdü. Yollarımız pek kesişmezdi aslında, o ara sıra beliriverirdi; bir kahvecinin köşesindeki masada otururken, Birinci Körfez Savaşı’na karşı düzenlenen bir protestoda gezinirken ya da –en rastlantısal olanı– bir gece bir arkadaşımın evinin garajından geri geri çıkarken arabamın geri vites lambalarıyla aydınlanmış halde. Bu esrarengiz adamı her görüşümde beni gözleyen bir koruyucu melekmişçesine içimde bir ürperti belirirdi, ardından da bir daha onu hiç göremeyeceğim korkusuyla içimi kemiren bir tedirginlik gelirdi.

O yılın sonlarına doğru, bir arkadaşım ile tanıştığı birinden ot almaya gitmiştik; biraz fazla stok yapıp arkadaşlarına da pay eden ve bu işten üç beş dolar kazanan torbacının biriydi. Gayley’de, çirkin ve beton kutudan farksız çok dairesel bir apartmana uğradık. Kırık dökük güvenlik holü, ekşi hidrolik sıvısı kokan bir asansöre açılıyordu. Üst kattaki koridor sıradan ve ruhsuzdu, gelgelelim dairenin kendine özgü, mağamsı bir havası vardı; pencereler çarşaflarla kapatılmış, duvarlar posterlerle kaplıydı ve hepsi de aynı gruba, benim adını dahi duymadığım bir gruba aitti: Marillion. Biz salonun ortasında ayakta, tuhaf bir tedirginlikle dikilirken bir dizi sersem mukim önümüzdeki kanepeye yayılmıştı, gözleri dostluktan ziyade ihtiyat doluydu. Kanepede, onlar kadar sızmış halde, uzun saçlı koruyucu meleğim oturuyordu. Arkadaşım otu aldı ve belki bu ziyareti salt bir alışveriş gibi göstermemek için onun arkadaşı da odadaki herkesi sırayla tanıttı. Esrarengiz adamın adını orada öğrendim, kendisi kadar esrarengiz olmayan bir isimdi bu: Jeff.

İkinci sınıfın ilk çeyreğinde, Sinema ve Toplumsal Değişim dersinde yine oradaydı. Her salı ve perşembe Melnitz Hall’da, efsanesi yavaş yavaş çözülüyordu; aşinalığın ağır öğütücü dişlileri onu da diğer lisans öğrencileri gibi sıradanlaştırıyor, tartıştığımız filmler hakkında benim kadar cahil, sinema bölümünde okumayan bir başka öğrenciye dönüştürüyordu. Bu süreç bana tuhaf geldi. Yıllar sonra, şöhreti bende akıldışı ama kalıcı bir huzursuzluk uyandıran insanlarla uğraşmam gerektiğinde aklıma hep bu düşecekti.

Kapıdaki görevli kontuarın arkasına eğilip yazıcıdan bir şey almak için uzandı. Jeff’e kimliğini ve biniş kartını uzattı. O da teşekkür edip dönmeye yeltendi. Yanımdan geçerken adını söyledim.

Bana sorgulayan gözlerle baktı.

“Evet?” dedi.

“UCLA,” dedim.

Kaşları, o kemik çerçeveli gözlüklerin ardında yukarı kalktı.

“Tanrım,” dedi. “Hiç değişmemişsin. Yirmi yıl kadar geçmiş tabii ama anladın işte ne dediğimi.”

Beni hatırlamaya mı çalışıyor acaba, diye düşündüm. Adımı söylemeye yeltendim ama o benden önce davrandı.

“Evet, benim,” dedim.

“İsimler ve yüzler,” dedi, parmağını şakağına tıklatarak. “Benim de olayım bu işte.”

Eyvah, diye geçirdim içimden, satışı olmuş bu adam.

Tokalaşmak üzere elini uzattı.

“Şu film dersi,” dedi. “Hatırlıyorum. Hayatımda aldığım tek film dersi.”

“Benim de.”

“Az daha kalıyordum o dersten. Karanlıkta uyanık kalamıyordum. Her şey bir rüya gibi gelmişti bana.”

“Çok da bir şey kaçırmadın,” dedim. Öyle düşünmüyordum ama sohbet olsun diye söyleyivermişim işte.

Gülümsedi, bir an beni süzdü. “Bak ne diyeceğim, neden benimle *first class* salonuna gelmiyorsun? Fazladan bir giriş kartım var.”

“Peki ya uçuş?”

Kapının üzerindeki ekrana işaret etti. Uçuşumuz rötar yapıyordu.

Halihazırda havalimanında saatler geçirmiştim, biletimi son dakikada ve en ucuz tarifieden almıştım; Los Angeles’tan bir gece uçuşu, JFK’de aktarma, oradan Frankfurt’a, ardından dört saatlik bir tren yolculuğuyla Berlin’e gidecektim, haliyle *first class* salonu fikri o kadar cazipti ki hey gidinin Jeff’ini oracıkta kucaklayasım geldi.

Terminal boyunca onu takip ettim, elindeki yumuşak derili evrak çantası ve yepyeni duran tekerlekli kabin bavulu,

kendi hırpani sırt çantamı daha yetişkin bir şeyle değiştirmedim için içimde bir pişmanlık uyandırdı. Terminal tıklım tıklım değildi ancak yan yana yürümektense tek sıra halinde daha rahat ilerleyeceğimiz kadar da kalabalıktı. Saçları, yaka çizgisinin hemen üstünde kısacık kesilmişti. Onunla ilgili her şey zarafeti ve zevki yansıtıyordu. Üniversitedeyken onu hiçbir zaman şık kıyafetler içinde görmemiştim, yırtık kotlar ve üzerinde yazanı gizlemek için ters giyilmiş, eskimiş tişörtler giyerdi yalnızca. Moda anlayışı mı böyleydi yoksa sefaletten mi böyle giyinirdi, hiçbir zaman kestirememiştim.

Kapıdan salona giden asansöre kadar olan yol boyunca ben, onu ve terminalin fayansları üzerinde valizinin tekerleklerinin çıkardığı ritmik *tak tuk* sesini izleyerek yürürken, bir kez olsun arkasına dönüp onu takip edip etmediğimi kontrol etmedi. Belki de beni o şatafatlı diyara davet ettiği için pişman olmaya başlamıştı, bilmiyorum. Teklifi kabul ederken fazla hevesli görünmemiş olmayı umdum.

Asansörün önüne geldiğimizde eski haline ya da en azından kapıdaki haline dönmüştü, bu tesadüfe sevinmiş, biraz da arayı kapatmaya can atar gibiydi, gerçi bildiğim kadarıyla arayı kapatacak pek bir geçmişimiz yoktu.

Sanırım yalnız kalmaktan hoşlanmayan insanlardandı. Belki biraz daha dikkat etseydim ya da olacakları önceden bilseydim, gözlerinde o çaresizliğin ilk parıltısını seçebilirdim. Bilmiyorum. Belki de o parıltı henüz orada değildi.

Salona mermer bir bankonun önünden giriş yaptık, görevli bir genç kartımı aldı, eliyle içeri buyur etti, kapıya gitmemiz gerektiğinde anons edeceklerini söyledi. Jeff cam kenarında iki koltuk buldu, aralarında alçak bir sehpa vardı ve evsahibi edasıyla oturmam için işaret etti. Koltuk hakiki deriydi, masa da hakiki ahşap. Bira almayı teklif etti. Sekiz yıldır ağzıma içki koymamıştım ama onu içerken izlemekten mutlu olacağımı söyledim. Valizini orada bırakıp yiyecek

bölümüne yöneldi. Havalimanının bu ayrıcalıklı iç mabesinde bile başıboş bırakılmış çantalara bakarken içimden onların yasadışı bir şeyle dolu olduğunu, hatta bomba bile olabileceğini geçirmeden edemedim. Sonra bunu aklımdan çıkardım. Uçak yolculuklarında kendime hep aynı telkini veriririm: Düşünmeyi bırak. Uçağa adım attığın andan itibaren seni A noktasından B noktasına ulaştırmak için tasarlanmış bir sürü prosedür ve mekanizmaya teslim oluyorsun. Düşünmeyi bırak ve kargo ol.

Jeff elinde iki bira şişesiyle döndü. Birini önüme koyarken, alkolsüz bira bulduğunu, bunlardan içip içmediğimi bilmediğini ama iki bira eşliğinde eski günleri anmanın, alkollü olsun ya da olmasın, daha törensel –kullandığı kelime buydu– hissettireceğini düşündüğünü söyledi. Ne kadar eskiye gidersek gidelim, birlikte içtiğimizi hatırlamıyordum ama ses etmedim. Şişeleri tokuşturup birer yudum aldık, gözlerimiz dışarıdaki uçak trafiğine kaydı.

“Yolculuğun mucizesi,” dedi. “Bir yerde uyuyup dünyanın öbür ucunda uyanıyorsun.”

“Ben uçakta uyuyamam,” dedim.

“Tanıdığım bir kadın var,” dedi, “aslında bir arkadaşımın arkadaşı da denebilir, uçmaktan ölesiye korkuyor ama her yıl ailevi sebeplerle çeşitli yerlere seyahat etmek zorunda kalıyor. Bu arada sadece özel jetle uçar, oldukça zengin biri yani. Ve yaptığı şey şu: Bir anestezi uzmanı evine geliyor, onu kendi yatağında bayıltıyor, havalimanına, gideceği yere kadar da o baygın haldeyken beraber gidiyorlar, varış noktasına ulaştıklarında, ister başka bir evi olsun ister bir otel, kadın o yatağa taşınıyor ve doktor onu orada uyandırıyor. Kelimenin tam anlamıyla bir yerde uyuyup başka bir yerde uyanıyor.”

“Biri bunu ekonomi sınıfına da uyarlasa ya,” dedim. “Her uçuşta çok daha fazla yolcu taşınabilir. Balık istifi gibi.”

Jeff birasını yudumladı.

“Frankfurt’ta işin mi var?” diye sordu, gözleri yıpranmış spor ayakkabılarına kayarken.

“Berlin,” dedim. “Yayınevimi orada.”

Kendi cebimden seyahat ettiğimi, bir Alman dergisinin bana “kült yazar” etiketi yapıştırmışından istifade etmeyi umduğumu söylemedim. Ya da aile yükümlülüklerine çok yerinde bir ara verdiğimi, okurların yazarların sürekli yaşadığını hayal ettiği o hayatı yaşamak uğruna, araç kullanma sırası ve market alışverişlerinden bir haftalık kaçamak yaptığımı da.

“Kitap yazmayı hayal bile edemem,” dedi.

“Ben de.”

Bunu defalarca söylemişimdir ve her seferinde içtenlikle demişimdir ama insanlar hep sahte tevazu sanır.

Jeff hafifçe güldü. Tavrı aniden değişti ve ben, herhangi bir kitabımı duyup duymadığını sormasını bekledim. Oysa, bunun yerine bana hiç ameliyat olup olmadığını sordu.

“Lisede bademciklerimi aldır mıştım.”

“Uyanamayacağından korktun mu?”

Başımı salladım. “Aklıma bile gelmedi. Ama şimdi başıma gelse o kadar da kayıtsız olamam.”

“Çocukların var.”

“İki tane.”

“Her şeyi değiştiriyor, değil mi?”

Kısa süre önce bir ameliyat geçirmişti, büyütülecek bir şey değilmiş, en azından hayatı tehlike yokmuş ama buna rağmen uyanamayacağı korkusuna kapılmıştı. Böyle şeyler insanların başına artık her ne kadar nadiren gelse de uyuyup bir daha uyanmamasının çocuklarına –onun da iki çocuğu vardı– ve karısına neler yapacağı fikrinden kendini alamıyordu. O tüm olay, içini fena halde sarsmıştı.

“Uyku, ölümün kuzenidir,” dedim.